

PARAULES DEL PRESIDENT DEL CEL

*Assumiràs la veu d'un poble,
i serà la veu del teu poble,
i seràs, per a sempre, poble,...*

El CEL de l'Eliana està d'enhorabona. Teniu a les vostres mans un somni, un llibre fet realitat: «LES MASIES DE L'ELIANA I LA RODALIA». Un projecte més de recerca i investigació del nostre poble, l'Eliana. Com sabeu, dins els nostres objectius com a associació cultural, des de 2003, està el de promoure i coordinar l'estudi de qualsevol matèria que tinga com a referència el poble de l'Eliana. I aquest llibre és una mostra més de la nostra contribució a la recuperació històrica, la cultura i la memòria del nostre poble.

Un homenatge a una part del nostre patrimoni i als nostres avantpassats. Nosaltres, com Estellés, també fem referència al nostre poble i lluitem pel poble. Ho fem amb aquesta meravellosa publicació que ens ha exigit un intents treball, que s'ha allargat en el temps per la cura i el tractament de la completa informació que hi apareix.

Va sorgir, fa prop de tres anys, quan el nostre company del CEL, Vicent Rubio, ens va plantejar la idea d'aquesta publicació i ens demanava la nostra col·laboració; a la Junta Directiva ens va semblar genial i ens posarem en marxa amb una comissió de treball formada pels companys i companyes, i membres del CEL, Vicen Córcoles, Júlia Hernandis i David Gordillo, encapçalats per Vicent Rubio, cronista oficial de l'Eliana.

L'Eliana i el seu entorn han sigut durant segles un lloc on el paisatge rural i l'activitat agrícola han modelat profundament la vida de la població. En aquest context, les masies representen peces clau del patrimoni històric i cultural, testimonis de l'evolució social i econòmica de la regió. Aquestes construccions no sols van ser vitals per a la producció agrícola, sinó que també formen part de la identitat local i del paisatge que ha caracteritzat aquesta zona de la comarca del Camp de Túria.

Les masies de l'Eliana i els seus voltants, van ser centres de vida rural on les famílies organitzaven la seua existència entorn de les labors agrícoles. Aquestes edificacions, amb diversos estils arquitectònic que combinen funcionalitat i adaptació al clima mediterrani, servien com a vivenda i com a espai de treball, integrant magatzems, estables i àrees de cultiu. Les masies eren el cor de les propietats rurals, oferint autosuficiència a les famílies i sent centres de producció d'aliments, com ara, cereals, fruites i oli. La majoria pertanyien als nobles i aquestes estaven arrendades als masovers, els quals, molt sovint, acabaren comprant-les.

La disposició d'aquestes masies en el paisatge rural, disperses pels camps, no sols organitzava l'ús del sòl, sinó que també va contribuir a la configuració territorial de la comarca.

Hui en dia, encara que el paisatge de l'Eliana ha canviat amb la urbanització i el creixement poblacional, les masies que encara es conserven continuen sent símbols de la història local. Algunes masies han sigut restaurades i adaptades a nous usos, (Puseros, La Roda, Guinea, El Retiro, la Masia del Pilar i la Torre del Virrei) mentre que unes altres romanen com a testimonis silenciosos d'un passat agrícola que conforma la memòria col·lectiva de la població. Preservar aquestes construccions és fonamental no sols pel seu valor arquitectònic i estètic, sinó també per la seua capacitat de connectar a les generacions actuals amb el seu passat. Les masies són part del patrimoni cultural de l'Eliana, representant un llegat que ens recorda la importància del vincle entre l'ésser humà, la terra i els recursos naturals en la història del municipi i els seus voltants.

Els lectors i lectores podran endinsar-se'n en les vint-i-sis masies i un llogaret i conèixer amb profunditat la història dels nostres masovers que d'una manera o altra han estat relacionats entre ells.

Des del CEL volem donar les gràcies a Vicent Rubio Miguel per la seua generositat i compartir el seu saber. A Vicen Córcoles per la seua característica i fluida narració. A David Gordillo per fer més fàcil les localitzacions. A Júlia Hernandis per la seua acurada referenciació. A Robert Fuster per la supervisió lingüística.

A la Directiva del CEL: Conxa Delgado, Javier Soria, Cristina Corral, Janto Gil, Robert Fuster, Pura Peris i Pasqu Martínez pel seu recolzament.

A l'Ajuntament de l'Eliana per fer possible que aquest llibre siga tota una realitat.

A l'editorial, *Pasionporloslibros*, pel seu bon quefer, consells i paciència.

A tots aquells que ens han prestat fotografies, imatges, testimonis o investigacions particulars i ens han atorgat els permisos per a usar-los.

No deixem que tot s'enrune com les velles masies, que tot desaparega davall d'una capa d'indiferència com el ciment fa desaparèixer els camps. És important, crec que imprescindible, que tots estimem l'Eliana, el poble on vivim, i això només serà possible quan el coneguem, el d'abans i el d'ara, quan els ulls hagen après a veure, en cada racó, en cada pedra, en cada edifici antic, en cada nom... el vestigi d'un passat senzill i anònim, seu i nostre. De tots.

RAFAEL DESCO I COLL
President